

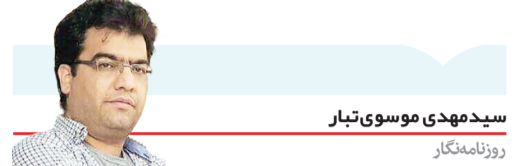
در دفاع از برنامه‌های گفت‌وگو محور صداوسیما، جایی که باید از اختلاف نظرها به سمت پاسخ به شبهات راهی باز کرد

تلویزیون با گفت‌وگو زنده شد

شد و حتی پای آن به تلویزیون هم کشیده شد. دانشگاه‌ها تبدیل به مراکز شدند برای میزبانی از مناظرات و البته که همیشه در فضای آرامی هم برگزار نمی‌شد، اما فضای مناظره و گفت‌وگو حاکم بود. باتوجه به ایده گفت‌وگوی تمدن‌ها این مساله به شدت مورد توجه قرار گرفت. پس از دوره اصلاحات و تا سال ۸۸ خبری از گفت‌وگو و مناظره نبود و در آن سال اما تبدیل به یک پدیده جدی و چشمگیر شد. این فضا تا یکی دو سال پس از انتخابات ۸۸ هم ادامه داشت و در سال ۹۲ و ۹۶ برای انتخابات ریاست جمهوری با شکل دیگری برگزار شد که دیگر جذابیت دوره قبلی را نداشت. حالا با نزدیک شدن به انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ مجدداً این فضا در رسانه‌ها دیده می‌شود. فارغ از انتخابات اما رسانه و مهم‌تر از آن جامعه به فضای گفت‌وگو و مناظره نیاز ضروری دارد؛ نیازی که وابسته به تقویم و مناسبات نباشد و با تغییر نسل‌ها سروشکل تازه‌تری پیدا کند.

تعداد و گستره آنها بیشتر و بزرگ‌تر شده است؛ شبهاتی که آنقدر بی‌پاسخ مانده‌اند که به مرور زمان تبدیل به بخشی از واقعیت شده‌اند. واقعیتی که به مدد رسانه‌های تازه و در یک ساختار بزرگ مطرح می‌شوند. بخش مهمی از مسئولیت این بی‌پاسخ ماندن شبهات، متوجه حوزه‌های علمیه و بخش بزرگش متوجه رسانه‌های جمعی و به‌طور خاص صداوسیماست؛ صداوسیمایی که پس از انقلاب به دفعات میزبان مناظراتی بوده که با استقبال فوق‌العاده نخبگان و عموم جامعه مواجه شده است. شاید نسل‌های تازه کلمه مناظره را از سال ۸۸ شنیده باشند و هنوز هم در خاطرشان مانده باشد، اما واقعیت این است که از اوایل انقلاب این باب باز بوده و بی‌مرز هم باز بوده و ابزاری برای رفع اشکالات و سوالات اساسی گروه‌های مختلف سیاسی و طرفداران‌شان بوده است. با شروع جنگ و پس از آن، فضای نسبتاً بسته دوران سازندگی مجاللی برای مناظره نبود، مگر به‌طور محدود و در دانشگاه‌ها. در دوره اصلاحات این باب مجدداً باز

سید مهدی موسوی تبار روزنامه‌نگار

این روزها در فضای مجازی و رسانه‌ها فیلم‌هایی منتشر می‌شود از بخش‌هایی از دو مناظره در شبکه چهار و مستند تلویزیون. بخش‌هایی از برنامه «زاویه» شبکه چهار با حضور احمد جهان بزرگی و عماد افروغ و دیگری در برنامه «قبل انقلاب» شبکه مستند با حضور صادق زیباکلام و خسرو معتضد. البته که هر کدام از این برنامه‌ها به دلایل مختلفی دیده می‌شوند، اما در مجموع یک‌بار دیگر نشان دادند که مخاطبان رسانه و بخش عمده از جامعه تشنه دیدن مناظره و جدل‌های جذاب و جدی هستند. فارغ از تمایلات مخاطب، از دهه ۷۰ شبهات زیادی در حوزه‌های مختلف مطرح شده که سال به سال

جهان گفت‌وگو را کوچک نکن!

نادرست میماند برنامه تبری جویید و صراحتاً آن را مخالف اهداف رسانه ملی و شبکه چهار در توسعه گفت‌وگو می‌ماند، منصفانه و مودبانه می‌داند... این صحبت‌ها نه تنها مورد تأیید رسانه ملی نیست، بلکه آن را مغایر فضای نقد منصفانه و اخلاقی می‌داند. قطعاً سخنان جهان بزرگی خلاف مصالح کشور و منویات رهبر انقلاب (مدظله‌العالی) است و باید آن را جبران کنند تا ابزاری در دست دشمنان قسم‌خورده این نظام مقدس نشود. بیانیته شبکه چهار یک گام بلند برای حفظ میراث گفت‌وگو در رسانه است. عدم تأیید صحبت‌های میهمان و حتی حمله به آن نشان‌دهنده این است که فضای غالب جامعه دلش می‌خواهد گفت‌وگو در بستر تخصص و آرامش رقم بخورد.

مناظره خوب، مناظره خنثی

ویژگی‌ها است. شاید سال ۸۸ یکی از مهم‌ترین ضعف‌های میرحسین موسوی در مناظره با احمدی‌نژاد، بی‌تفاوتی به این ویژگی‌ها بود؛ ویژگی‌هایی که حتماً هم برای طرفداران مهم است و هم برای مخالفان و مهم‌تر از آنها برای مخاطبانی که قرار است حرف درست را انتخاب کنند.

«مسئولی که در خانه نشست و شاید پای منقل هم باشد، جایی سر نمی‌زند و وزیرایش نمی‌تواند با او تماس بگیرند، این مسئله؟» گفتن این جمله توسط احمد جهان بزرگی در برنامه هفته گذشته «زاویه» کافی بود تا سبیل مخالفت‌ها از سمت گروه‌های مختلف به‌سوی او سرازیر شود؛ گروه‌هایی که ذاتاً همسوم نبودند، اما هر کدام به دلایل خودشان با این جملات مخالفت کردند. دفتر رئیس جمهوری تهدید به شکایت کرد و مخالفان رئیس جمهور هم از پاس گل دادن و ایجاد شرایط مناسب برای مظلوم‌نمایی روحانی انتقاد کردند. جالب اینکه استفاده از واژه منقل پیش از این توسط خود رئیس جمهور صورت گرفته بود؛ «برخی فکر می‌کنند یک منقلی وجود دارد و یک قطعنامه‌ای که آن را درونش می‌اندازیم و آتش می‌گیریم!» او این جمله را در واکنش به منتقدان برجام گفته بود. نکته مهم اینجاست که جهان بزرگی اما یک خطای انسانی و فردی نکرد، بلکه به ساحت گفت‌وگو و مناظره لطمه زد. رفتارهای اینچنینی و گفتارهای سخیف و زنده، شأن و جایگاه گفت‌وگو را پایین می‌آورد. حتی به دیگری که دل‌شان مباحثه در فضای جدی و آرام می‌خواهد لطمه می‌زند. زاویه با اجرای حبیب ازغدی چند سالی است به‌منظور گفت‌وگو اندیشه‌ای و عمیق‌تر درباره مسائل روز بخش می‌شود و با وجود قابل‌نقد بودنش در بخش‌های مختلف اما ویژگی‌های مثبت زیادی دارد که مهم‌ترینش باز نگه داشتن باب گفت‌وگو است. شبکه چهار معروف است به بینندگان اندک، اما ویدئوی این برنامه آنقدر دست‌به‌دست شده که دیگر شبکه چهار و برنامه زاویه مشهور شده‌اند. نکته مثبت این اتفاق، بیانیته شفاف شبکه چهار سیما بود؛ بیانیته‌ای که در آن نوشته شده بود: «گفت‌وگو میراث بزرگان اندیشه و تنها ابزار اصلاح و پیشبرد جامعه است و بر همگان، خصوصاً صاحب‌قلم و اندیشه، واجب است تا از گفت‌وگو و آداب آن مراقبت کنند. اتفاق ناخوشایندی که به‌وسیله میهمان برنامه زاویه و برخلاف رویه این برنامه رخ داد، مخالف صریح فرمایشات رهبری مبنی بر حفظ حرمت مسئولان نظام بود و با سیاست‌های کلی شبکه چهار، مبنی بر توسعه ادب و آداب گفت‌وگو، در تضاد کامل قرار داشت. به همین منظور شبکه چهار وظیفه خود می‌داند که از سخنان

فرض کنیم شما برنامه‌ساز هستید؛ می‌توانید دو صدلی داخل استودیو بگذارید. یک صدلی برای صادق زیباکلام و یک صدلی هم برای خسرو معتضد. صدلی مجری را هم به‌پهروز افخمی اختصاص دهید و یک برنامه جذاب مانند «قبل انقلاب» بسازید درباره دوران پهلوی که در شبکه مستند هم دیده شد. از آن طرف هم می‌توانید یک صدلی برای مجری بگذارید و یک صدلی برای میهمان و هر دو درباره یک مساله فرعی هم‌نظر باشند و همه چیز را گل و بلبل نشان دهند و تمام. آنهایی که با انصاف‌تر و شاید خلاق‌تر! باشند یک صدلی دیگر برای یک میهمان دیگری می‌گذارند و نهایتاً دامنه مخالفت میهمان‌ها پیش‌بینی می‌شود که مثلاً یکی از آنها می‌گوید ما صد میلیون واحد موفق بودیم و دیگری معتقد است که خبر، ما صدویک میلیون واحد موفق بودیم. کدام یک از برنامه‌های اینچنینی صداوسیما در خاطر مردم مانده است؟

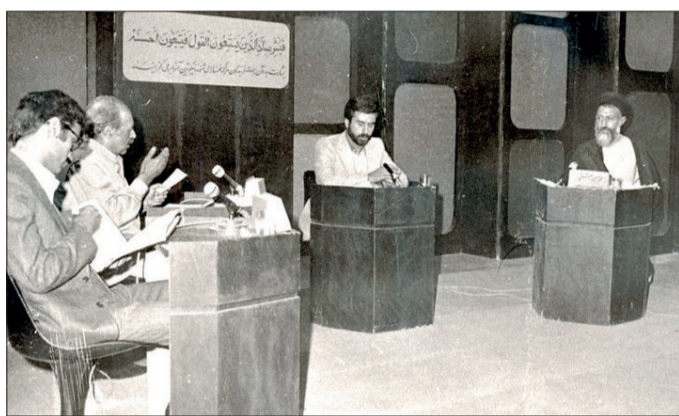
شرکت‌کنندگان در مناظره فارغ از دسته‌بندی‌های سیاسی باید واجد شرایطی باشند که برای مخاطب جذاب باشند. حتماً تسلط بر بیان، اطلاعات به‌روز، شناخت رسانه، قدرت تحلیل و ارائه منطقی مباحث، صداقت در گفتار و صدای مناسب از این دست

پایان تک‌گویی

داشتم دیدم متخصص بشنوند جوانان و نوجوانانی که به‌جای تکیه بر فیلم‌های قطع‌شده سخنرانی‌ها یا بخش‌های بریده‌شده کتاب‌ها، واقعیت‌های عریان‌تری می‌خواهند و دل‌شان بر می‌زند برای شنیدن حرف‌های درست از جنس خودشان. ظاهر برای اکثریت نخبگان و اهالی فن ثابت شده که با تک‌گویی نه از انقلاب مراقبت می‌شود و نه از اسلام. دیگر دوره گفتن و پذیرفتن دیگران گذشته است. دوره مونولوگ گذشته باید با تمام وجود به آغوش گفت‌وگو برویم. چاره‌ای جز این نداریم و رسانه ملی هم باید فضای عادلانه‌ای در اختیار گروه‌های مختلف سیاسی و فکری قرار دهد و این باب را بازتر کند و آن را پرورش دهد.

راحت‌ترین کار دنیا برای سیاستمداران و شاید برنامه‌سازان و حتی چهره‌های معروف سخنرانی و تک‌گویی است. ما بگوییم و بقیه بشنوند و حتماً هم باید تأیید کنند و بپذیرند. اما واقعیت این است که دوره تک‌گویی و مونولوگ گذشته است. حتی در هنرهای نمایشی و تصویری هم معتقد هستند قدرت دیالوگ از مونولوگ بیشتر است و دیگر دوره تک‌گویی‌های شکسپیر هم گذشته است. میزان استقبال از مناظرات جذاب و جدی در سال‌های اخیر نشان می‌دهد این ژانر، طالبان بسیاری دارد. آنهایی که دل‌شان می‌خواهد از این بستر استفاده کنند و پاسخ شبهات‌شان را به‌جای برخورد قضایی از زبان یک

مناظرات مشهور

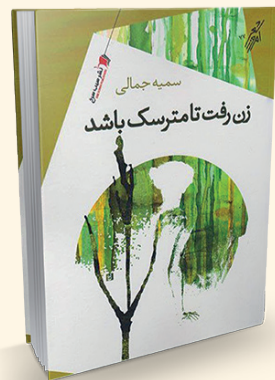
سه سال از انقلاب می‌گذشت و دانشگاه‌ها تبدیل به بستری برای مباحثات و درگیری‌های فیزیکی شده بودند. گروه‌های متعدد سیاسی با تمام وجود برای تعیین انقلاب و ترسیم نقشه راه جمهوری اسلامی به میدان آمده بودند و افراد مذهبی و دانشگاهی هم وارد این چالش شده بودند؛ مناظره ضبط‌شده «آزادی، هرج و مرج، زورمدراری» در سال ۱۳۶۰ با حضور آیت‌الله بهشتی، نورالدین کیانوری، احسان طبری و آیت‌الله مصباح یزدی. مناظره‌ای که به‌گفته محمد هاشمی، رئیس وقت صداوسیما بدون سانسور از تلویزیون پخش شد و در زمان خودش بسیار دیده شد و اثرات مثبت فراوانی برای انقلاب داشت. البته مناظرات دیگری در این راستا برگزار شد که جالب‌ترین آنها مناظره‌ای بود که سرروش و آیت‌الله مصباح یزدی در یک سمت مناظره و هم‌نظر بودند. در اواسط دهه ۷۰ دوره اصلاحات بازار مناظرات داغ بود. قرار بود مناظراتی بین سرروش و مرحوم آیت‌الله مصباح برگزار شود که بنا به دلایلی این اتفاق نیفتاد. حتی قرار بود مهاجرانی، وزیر وقت فرهنگ و ارشاد هم با مرحوم مصباح مناظره‌ای در باب خشونت و آزادی برگزار کند که البته آن هم با وجود تمایل طرفین رخ نداد. اما در همان سال‌ها محمد جواد حتجی کرمانی به نمایندگی از جبهه دوم خرداد برای مناظره با آیت‌الله مصباح اعلام آمادگی کرد. حتجی کرمانی از منتقدان آیت‌الله مصباح و ایده مطرح‌شده درباره خشونت بود و بسیاری از اوقات به نقد سخنان ایشان در روزنامه اطلاعات می‌پرداخت. آیت‌الله مصباح نه تنها آمادگی خود را برای مناظره با حتجی کرمانی اعلام کرد، بلکه اعلام داشت تنها شرطش در این مناظره پخش زنده است و به هیچ‌وجه از این شرط عدول نخواهد کرد، اما حتجی کرمانی با این پیشنهاد مخالفت کرد و پخش زنده را به صلاح ندانست. البته هیچ‌وقت حتجی کرمانی این ادعا را تأیید نکرد. این مناظره در چهار جلسه برگزار و پخش شد. مشروح این مناظره نیز در کتابی با عنوان «مناظره آیت‌الله مصباح یزدی و حجت‌الاسلام والمسلمین حتجی کرمانی» توسط انتشارات سرروش منتشر شد.

مشهورترین روز مناظره تاریخ جمهوری اسلامی تاکنون بی‌شک متعلق به ۱۴ خرداد ۱۳۸۸ و میان میرحسین موسوی و محمود احمدی‌نژاد بود؛ مناظره‌ای بین نخست‌وزیر سابق و رئیس‌جمهور وقت. این مناظره آمار شگفت‌انگیزی داشت؛ از ۳۰ میلیون بیننده برای آن گفته شد تا ۵۰ میلیون. اعدادی که هیچ‌وقت به‌طور رسمی اعلام نشد. اصطلاحات و تکیه‌کلام‌های آن مناظرات هنوز هم استفاده می‌شود و بخش‌هایی از آن گفت‌وگو، به‌عنوان دیالوگ یا ضرب‌المثل هم به کار می‌رود. البته اثرات آن مناظره چندروز و حتی ماه‌ها بعد خودش را نشان داد، اما اتفاق مهم و خجسته‌ای بود که افتاد و سطح توقع مخاطب از رسانه را بالا برد. پس از آن مناظرات دیگری در برنامه «دبیروز، امروز، فردا» هم برگزار شد که همان حال‌وهوای ۸۸ را داشت. جدیدترین مناظره‌ای که مورد توجه نخبگان و مردم قرار گرفت، مناظره مجازی حسن آقامیری و دکتر رفیعی در بستر اینستاگرام بود که بینندگان زنده و پس از آن ضبط‌شده فراوانی داشت.

چارسو

«زن رفت تا مترسک باشد» منتشر شد

مجموعه اشعار سمیه جمالی با عنوان «زن رفت تا مترسک باشد» منتشر شد. این کتاب که شامل ۱۰۰ شعر سپید کوتاه و هایکو است در ۱۰۶ صفحه توسط نشر سیب سرخ منتشر شد. کتاب حاضر در قطع رقعی با جلد شومیز و با قیمت ۲۴۵۰۰ همراه با امضای یادگاری شاعر قابل تهیه از سایت انتشارات است. سمیه جمالی در این مجموعه عاشقانه، به‌مرز جدیدی از صمیمیت و جسارت دست پیدا کرده است. تا آنجا که گاه کلمات را بین محاوره و زبان معیار در تلاطم نغمه می‌دارد: آن قدر دوست دارم / که یادت نمی‌کنم / من یادتم! از شاخه‌های دیگر این اشعار به کارگیری زبان طنز پنهان در میان سطور است، طوری که گاه به کار یک کلمات و ترکیب‌های جدید می‌شود: کلمه سلاخ زن است / می‌کشد / یا به قتل می‌رساند / انتخاب با توست شاعر قصد دارد عاشق را فردی شکننده و محروم از عشق معرفی نکند، در عوض تمامی لحظات بودن با محبوب را با همه نقاط تیره و روشن به نمایش بگذارد. مراسم رونمایی و جشن مجموعه «زن رفت تا مترسک باشد» روز جمعه سوم بهمن ۹۹ برگزار شد.

آخرین وضعیت فیلم‌های نعمت‌الله و مهدویان در جشنواره فجر

دو فیلم «شیشلیک» و «قاتل و وحشی» با انجام اصلاحاتی برای بازی‌های نهایی و نمایش در جشنواره فجر آماده می‌شوند. کار هیات داوران سی‌وهمین جشنواره فیلم فجر به روزهای پایانی خود رسیده و بیشتر فیلم‌ها با صدور پروانه نمایش دیده شده‌اند. در این بین دو فیلم «قاتل و وحشی» به کارگردانی محمدحسین مهدویان با اصلاحاتی رویه‌ور شده‌اند که در صورت انجام موارد مورد نظر شورای پروانه نمایش به‌زودی در اختیار هیات داوران قرار می‌گیرند. در روزهای گذشته پس از آنکه شنیده شد فیلم جدید نعمت‌الله - که سال گذشته به دلیل مشکلاتی در مالکیت فیلم امکان حضور در جشنواره را پیدا نکرده بود - مانعی برای گرفتن مجوز در شورای پروانه نمایش پیدا کرده، جمعی از هنرمندان مطرح سینما از جمله هدیه‌تهرانی، پرویز پرستویی، نوید محمدزاده و حامد بهداد به حمایت از این فیلم پرداخته و خواستار این شدند که فیلم در جشنواره به‌قضاوت مردم و تماشاگران گذاشته شود. در این باره محمدرضا فرجی، مدیرکل نظارت بر عرضه و نمایش سازمان سینمایی به اینستاگرام گفت: «سازندگان این دو فیلم مواردی را که برای اصلاح مدنظر شما بود، پذیرفته‌اند و فقط مشکل زمان را داشتند که قول داده‌اند تا یکی دو روز آینده فیلم را به ما برسانند.» پیگیری‌ها حاکی از این است که اصلاحات وارد شده به فیلم «شیشلیک» در بخشی از دیالوگ‌هاست اما در فیلم نعمت‌الله مساله بر سر موی تراشیده شده بازنگرزن است که احتمالاً دچار تغییراتی می‌شود تا مجوز نمایش آن صادر شود. این فیلم‌ها باید در روزهای اوایل هفته پیش‌رو به سازمان سینمایی برسند، چرا که جدول نمایش فیلم‌های جشنواره باید بسته شود. «شیشلیک» که یک فیلم کمدی است، آخرین فیلمی بود که فرم حضور در جشنواره را پر کرد. براساس پیگیری‌ها، جدول فیلم‌های جشنواره گویا با حداقل ۱۴ و حداکثر ۲۰ فیلم تنظیم خواهد شد تا برای نمایش در سینمای رسانه و سینماهای مردمی شرایط مهیا شود.